НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Механіко-техногічний факультет
«17» червня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціологія

Галузь знань J «Транспорт і послуги»
Спеціальність J8 «Автомобільний транспорт»
Освітня програма «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
Факультет механіко-техногічний
Розробники: Калуга В.Ф., професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, д.філос.н., доцент

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Соціологія як інтегрована сукупність верифікованих уявлень про суспільство, його структуру та елементи, а також закономірностей функціонування соціальних одиниць є невід'ємною складовою світоглядного базису людини. Поглиблене опанування соціологією, окрім іншого, передбачає набуття системи професійних знань про соціальні групи, людину як соціальну істоту, методи здійснення соціального моніторингу, замірів громадської думки та соціологічних досліджень загалом. З іншого боку, курс «Соціології» покликаний сприяти розширенню світогляду та оперативних можливостей майбутнього фахівця у сфері соціального моделювання та управління. Відповідно, засвоєння основ Соціології передбачає набуття студентом низки оперативних уявлень, умінь та навиків, корисних як у професійній діяльності, так і для оптимізації власного існування та активності.

Висвітлюваний у згаданому курсі матеріал розбитий на два модулі, кожен з яких включає вісім та сім тем відповідно. Кожна з представлених тем супроводжується аналізом наявних цільових та дотичних інформаційних джерел. За допомогою поточних, а також творчо-пошукового характеру питань забезпечується актуалізація, а також закріплення набутої інформаційної бази та стимулювання подальшого розширення і поглиблення наявних системних уявлень з проводу тієї чи іншої проблематики.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	*бакалавр*	
Спеціальність	*J8 «Автомобільний транспорт»*	
Освітня програма	*«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»*	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	*екзамен*	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	**заочна**
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття	*30 год.*	*год.*
Практичні, семінарські заняття	*15 год.*	*год.*
Лабораторні заняття	*год.*	*год.*
Самостійна робота	*45 год.*	*год.*
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	*3 год.*	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета : сприяти формуванню системи цілісних базових та корекції вже наявних у студентів уявлень про соціальну сферу, представлену за посередництва соціальних інститутів, явищ та процесів, а також про особливості відносин та взаємодії в межах соціальної сфери з огляду на соціальні статуси та ролі; відповідних набутим системним уявленням умінь і навичок в розрізі розширення самоусвідомлення та критичного підходу до осмислення соціальної дійсності.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК).

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів транспортної науки на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК).

СК 16. Здатність врахувати людський фактор в транспортних технологіях.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ.

ПРН 26.Досліджувати проблеми людського фактору, пов'язані з транспортом, а також наслідки помилок для безпеки та управління. Визначати моделі поведінки людей у зв'язку з помилками.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Феномени дослідницької цікавості в розрізі соціології													
Тема 1. Наука та пізнання як предмет осмислення, соціологія як наукова сфера	1	6	2	2			2	6					6
Тема 2. Соціальні інститути та формування	2	6	2	2			2	6	1				5
Тема 3. Стратифікація спільноти: підстави, критерії, структурні формування та механізми консолідації	3	6	2	2			2	6	1				5
Тема 4. Малі соціальні групи, інститут шлюбу	4	6	2				4	6		1			5
Тема 5. Проблема соціалізації у множині її проявів	5	6	2	2			2	6	1				5
Тема 6. Людина як своєрідний симбіоз унікального і системного; роль і місце цінностей у	6	6	2				4	6		1			5

бутті людини/спільноти													
Тема 7. Культура як сфера життєдіяльності соціальної істоти та людства	7	6	2				4	6		1			5
Тема 8. Механізми і засоби соціальної інтеграції та комунікації; проблема глобалізації	8	6	2				4	6		1			5
Разом за модулем 1			16	8			24	48	3	4			41
Модуль 2. Суть людської активності через призму соціології													
Тема 9. Природа людської активності, її різновиди, спонукальні механізми, мотиваційна сфера	9		2	2			2	6	1				5
Тема 10. Норма і відхилення від норми (девіація), їх функціональне навантаження, способи прояву; механізми профілактики і нейтралізації девіантної поведінки	10		2	2			2	6	1				5
Тема 11. Конфлікт як атрибут (соціального) буття: причини, різновиди, механізми управління і розв’язання	11		2	2			2	6		1			5
Тема 12. Соціальне управління та маніпулювання, механізми протидії маніпулюванню	12		2	1			3	6	1				5
Тема 13. Методи системного збору інформації та продукування цілісного уявлення про феномен, процес, суб’єкт дослідницької цікавості	13		2				4	6		1			5
Тема 14. Соціологічні дослідження та заміри: методи, інструменти, системний аналіз	14		2				4	6		1			5
Тема 15. Соціально-екзистенціальна інженерія, проблема ідентичності	15		2				4	6		1			5
Разом за модулем 2.			14	7			21	42	3	4			35
Усього годин			30	15			45	90	6	8			76

Курсовий проект (робота) з_____ **(якщо є в навчальному плані)**												
Усього годин	90	30	15			45	90	6	8			76

3. **Теми лекцій**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наука та пізнання як предмет осмислення, соціологія як наукова сфера	2
2.	Соціальні інститути та формування	2
3.	Стратифікація спільноти: підстави, критерії, структурні формування та механізми консолідації	2
4.	Малі соціальні групи, інститут шлюбу	2
5.	Проблема соціалізації у множині її проявів	2
6.	Людина як своєрідний симбіоз унікального і системного; роль і місце цінностей у бутті людини/спільноти	2
7.	Культура як сфера життєдіяльності соціальної істоти та людства	2
8.	Механізми і засоби соціальної інтеграції та комунікації; проблема глобалізації	2
9.	Природа людської активності, її різновиди, спонукальні механізми, мотиваційна сфера	2
10.	Норма і відхилення від норми (девіація), їх функціональне навантаження, способи прояву; механізми профілактики і нейтралізації девіантної поведінки	2
11.	Конфлікт як атрибут (соціального) буття: причини, різновиди, механізми управління і розв’язання	2
12.	Соціальне управління та маніпулювання, механізми протидії маніпулюванню	2
13.	Методи системного збору інформації та продукування цілісного уявлення про феномен, процес, суб’єкт дослідницької цікавості	2
14.	Соціологічні дослідження та заміри: методи, інструменти, системний аналіз	2
15.	Соціально-екзистенціальна інженерія, проблема ідентичності	2

4. **Теми семінарських занять**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наука та пізнання як предмет осмислення, соціологія як наукова сфера	2
2.	Соціальні інститути та формування	2
3.	Стратифікація спільноти: підстави, критерії, структурні формування та механізми консолідації	2
4.	Проблема соціалізації у множині її проявів	2
5.	Природа людської активності, її різновиди, спонукальні механізми, мотиваційна сфера	2
6.	Норма і відхилення від норми (девіація), їх функціональне навантаження, способи прояву; механізми профілактики і нейтралізації девіантної поведінки	2
7.	Конфлікт як атрибут (соціального) буття: причини, різновиди, механізми управління і розв’язання	2
8.	Соціальне управління та маніпулювання, механізми протидії маніпулюванню	1

5. **Теми самостійної роботи**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наука та пізнання як предмет осмислення, соціологія як наукова сфера	2
2.	Соціальні інститути та формування	2

3.	Стратифікація спільноти: підстави, критерії, структурні формування та механізми консолідації	2
4.	Малі соціальні групи, інститут шлюбу	4
5.	Проблема соціалізації у множині її проявів	2
6.	Людина як своєрідний симбіоз унікального і системного; роль і місце цінностей у бутті людини/спільноти	4
7.	Культура як сфера життєдіяльності соціальної істоти та людства	4
8.	Механізми і засоби соціальної інтеграції та комунікації; проблема глобалізації	4
9.	Природа людської активності, її різновиди, спонукальні механізми, мотиваційна сфера	2
10.	Норма і відхилення від норми (девіація), їх функціональне навантаження, способи прояву; механізми профілактики і нейтралізації девіантної поведінки	2
11.	Конфлікт як атрибут (соціального) буття: причини, різновиди, механізми управління і розв'язання	2
12.	Соціальне управління та маніпулювання, механізми протидії маніпулюванню	3
13.	Методи системного збору інформації та продукування цілісного уявлення про феномен, процес, суб'єкт дослідницької цікавості	4
14.	Соціологічні дослідження та заміри: методи, інструменти, системний аналіз	4
15.	Соціально-екзистенціальна інженерія, проблема ідентичності	4

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист лабораторних/практичних робіт;
- пірінгове оцінювання;
- захист рефератів;
- захист розрахункових/графічних робіт.

7. Методи навчання:

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод;
- проєктне навчання;
- перевернутий клас;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота;
- гейміфікація.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. **Назва**		
Тема 1.		
Лекція 1		-

Семінарське заняття 1		**10**
Тема 2.		
Лекція 2		**-**
Семінарське заняття 2		**10**
Тема 3.		
Лекція 3		**-**
Семінарське заняття 3		**10**
Тема 4.		
Лекція 4		**-**
Семінарське заняття 4		**10**
Тема 5.		
Лекція 5		**-**
Семінарське заняття 5		**10**
Самостійна робота 1		**20**
Самостійна робота 2		**20**
Модульна контрольна робота 1		**10**
Всього за модулем 1		**100**
Модуль 2.		
Тема 6.		
Лекція 6.		**-**
Семінарське заняття 6.		**10**
Тема 7.		
Лекція 7		**-**
Семінарське заняття 7		**10**
Тема 8.		
Лекція 8		**-**
Семінарське заняття 8		**10**
Тема 9.		
Лекція 9		**-**
Семінарське заняття 9		**10**
Тема 10.		
Лекція 10		**-**
Семінарське заняття 10		**10**
Самостійна робота 3		**20**
Самостійна робота 4		**20**
Модульна контрольна робота 2		**10**
Всього за модулем 2		**100**
Модуль 3.		
Тема 11.		
Лекція 11		**-**
Семінарське заняття 11		**10**
Тема 12.		
Лекція 12		**-**
Семінарське заняття 12		**10**
Тема 13.		
Лекція 13		**-**
Семінарське заняття 13		**10**
Тема 14.		
Лекція 14		**-**

Семінарське заняття 14		**10**
Тема 15.		
Лекція 15		**-**
Семінарське заняття 15		**10**
Самостійна робота 5		**20**
Самостійна робота 6		**20**
Модульна контрольна робота 3		**10**
Всього за модулем 3		**100**
Навчальна робота		**(М1 + М2 + М3)/3*0,7 ≤ 70**
Екзамен/залік		**30**
Всього за курс		**(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100**

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	*НАПРИКЛАД:* роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	*НАПРИКЛАД:* списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	*НАПРИКЛАД:* відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - *посилання*) *ОБОВ'ЯЗКОВО*;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. ...
2. ...